

prvomestniku »Slov. društva«. Največjega zaspanca so morale predramiti in zbuditi k narodnemu delu navdušene besede, katere je spregovoril društveni g. tajnik o naši bodoči organizaciji. Njegove besede so se naslanjale na djanske pojave zadnjih dnij. K tej točki sta se oglasila še dva druga govornika, ki sta podajala praktičnih nasvetov, kako se nam je »organizovati«, da kmalu pridemo na domačih tleh do pravic, ki nam gredo po božji in po cesarski postavi.

Mirno, a prepričevalno je spregovoril poslednjič društveni g. blagajnik »besedo našim delavcem«, besedo, katero je povzel večinoma iz okrožnice Leona XIII., »papeža delavcev«. Da bi vendar ubogi delavci spoznali, dokler še ni prepozno, kje da so njihovi pravi prijatelji in odkritosrčni zagovorniki! Pri sovražnikih sv. cerkve si teh pač zaman iščejo!

S trikratnim burnim živio-klicem na sv. očeta, kakor na našega svetlega cesarja, se je zborovanje zaključilo v najlepšem redu. Konjičan.

Kako se Spodnji Štajar pripravlja za Pruse.

(Dalje.)

Prave trdnjave nemštva oziroma prusaštva so mesta in trgi s pomočjo svojega meščanstva. Ko je začetkom tega stoletja liberalizem stopil tudi na avstrijska tla, poprijelo se ga je najprej nemško meščanstvo, pa tudi kmalu jelo se zavedati svoje narodnosti. In že leta 1848. vidimo, da se nemško liberalno meščanstvo poteguje za predpravice, ki bi jih naj imelo pred drugimi stanovi in drugimi narodnostimi, in da si hoče prisvojiti vlado v Avstriji. Meščanstvo svoje težnje ni popustilo in leta 1861. se mu je posrečilo, nadvlado v istini si priboriti; to nadvlado vedelo si je s krutostjo in brezvestnostjo ohraniti do današnjega dne. Ta doba bila je vzlasti za duhovnika, kmeta, malega obrtnika in delavca, za Slovana pa sploh doba groze; vladajoča zmes imela je oko in srce le za svojo korist in Slovana sovražila na smrt. Vse zakonodajstvo od leta 1861. (od leta 1867. le za našo polovico države) meri na to, da se liberalnemu, ali bolje požidovljenemu nemškemu meščanstvu, sestajajočemu iz židovskih borzijancev, velikih in srednjih obrtnikov, velikih kupcev, tovarnarjev, trgovcev, podjetnikov in najvišjih uradnikov, torej požidovljenemu nemškemu meščanstvu, katero je podpiral stan učerih, in kateremu je služilo časninstvo, na račun drugih stanov polnijo žepi in da se zatira vse, kar se temu stavlja v bran, torej katoliška cerkev, Slovani, in ostali stanovi. In res je ta takozvani tretji stan v 36ih letih dobil skoro ves imetek, kar ga je v državi, v svoje roke, zato pa tudi nižje stanove kakor male obrtnike, kmete in delavce, pa tudi plemstvo pritiral do propasti, iz katere preti smrt: gmotna, npravna in narodna. Ali nima ta stan danes malone vsega imetka v rokah: denar nakopičen po bankah, hranilnicah in v zasebnih kasah, hiše, zemljišča, tovarne in druga podjetja? Komu je država naša dolžna svojih 8.025.000.000 gl. če ne židom? Koliko nezadolženih kmetij imamo in kdo so upniki? Koliko kmetij še sploh je okoli nemško liberalnih mest in trgov? Čegavi so najboljši vinogradi Slovenskih goric in Haloz? Čegave so tovarne, čegava druga podjetja kakor toplice Rimske, Laške itd.? In to bogastvo v rokah liberalnega nemškega meščanstva je zopet jeden izmed čimteljev, ki nas germanizujejo, in menda prvi. Odkar obstoji naša zveza z Nemčijo, tira se pa germanizacija s posebno krutostjo, ker je dobila nov stvaren smoter, namreč da nas spravi pod prusko krono. Otroci slovenskega

vinčarja, služkega nemškemu meščanu, morajo obiskovati nemške šole, on in njegovi ljudje morajo z gospodarjem govoriti nemški, slovenski kmetič mora, če hoče od meščana ali hranilnice imeti posojla, zanj prositi nemški, in gorje mu, če bi se pri volitvi drznil slušati boljši glaš svoje vesti, gost, sedeč v gostilni, mora kadar zakruliho pijani meščanje »Wacht am Rhein«, spoštljivo vstati, če se noče tvegati, da po njem pljuvajo in ga sunejo skoz duri.

To z večjega dela napuh, in ta napuh se je zopet z večjega zredil po denarju. Če se nam kedaj naj navadno godi bolje, bode treba delati na to, da nekaj tistega denarja steče iz polnih malh sčasoma v naše plesnive mehurje, in da bodo ti-le jeli strčati. Tega pa mi štajarski Slovenci sami ne zmoremo, tudi vsi Slovenci skupaj ne, ampak temu sta le kos državnozborna večina, ki brani zatirance, kakor sedanja, in pa vse ljudstvo avstrijsko, kolikor ga stoji na njeni strani, če delujeta vzajemno. Državnozborna večina bi imela sklepati zakone, ki so nam v korist, pogubne pa razveljaviti, ljudstvo pa biti poučeno, da od svojih poslancev pravo terja, in med seboj urejeno, da se po medsebojni podpori okrepi, da se svojih sovražnikov, ki mu ne bodo dali miru, brani, in da večino obdrži, skratka imelo bi biti organizovano. Vzajemno delovanje parlamentne večine in organizovanega ljudstva bi ne moglo ostati brez uspehov. Prvi bi bil, da bi se razrušila naša zveza z Nemčijo. Kako to? Nemčija nas je ujela s tem, da nam je naredila strah pred Rusijo; v resnici pa je imela le ona strah pred Francijo, ki 70. leta ne more pozabiti, in hotela si je pridobiti vpliv na naše notranje stvari. Pri letošnjem dogovoru našega cesarja z ruskim se je pokazalo, da je bil naš strah prazen. In Avstrija torej prav za prav nima več uzroka, biti zvezana z Nemčijo; to zvezo vzdržuje le svojim Nemcem, zastopanim v tretjem stanu, torej židovskemu, prusaškemu nemštvu na ljubo. Ko bi se pa odločno pokazalo, da ta nima več prihodnosti, padli bi tudi okovi, ki nas priklenjajo na Nemčijo. S tem bi bila pot do naših navadnih idejalov z večjega uglajena, in jeli bi se tudi gospodarsko jačiti.

Cerkvene zadeve.

Cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Od več strani nas poprašujejo naši dragi dobrotniki in Marijini častilei, kako nam kaj gre pri našem blaženem in trudapolnem delu — pri stavbi veličastnega Marijinega svetišča v Mariboru? V veliko tolažbo in veselje vseh naših blagih dobrotnikov moramo pripoznati, da se mila in ljubezniva roka Marijina povsod vidi in kaže in zatorej naše bogoljubno delo mirno in lepo napreduje. Novi zvonovi že davno pojejo v krasnih zvonikih; nova cerkvena ura že dolgo časa bije in cerkev krasijo nova okna. Zdaj cerkev slikamo in kinčamo in naša želja je, da bi se slikanje dokončalo v prihodnjem letu, ko bomo slavili zlasti jubilej našega vkupnega očeta in po milosti božji našega velikega cesarja Franca Jožefa. Novi družniki zmiraj pristopajo — naša družba steje blizu 50.000 udov — in zdi se nam, da preblazena Mati božja nove pokličje v svojo družbo, če stari družniki pozabijo na svoje dolžnosti. Sicer pa moramo izreči, da večinoma družniki ne pozabijo na milodare, temveč z veliko gorečnostjo in skrbjo prinašajo Materi Milosti svoje — darilce. Obhajamo namreč vsaki mesec slovesno sv. mašo na čast sv. angelov veruhov vseh družnikov, da bi jih sv. angeli opominjali na ob-